

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2024. № 11.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.11.15>

УДК 351

Д. П. Дубицький,

к. е. н., доцент, докторант кафедри публічного управління та митного адміністрування, Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9705-4472>

В. Ю. Єдинак,

к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6473-0078>

**МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ З
ІНСТИТУТАМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА:
КАТЕГОРІАЛЬНИЙ АНАЛІЗ**

D. Dubitskyi,

PhD in Economics, Associate Professor, Doctoral candidate of the Department of Public and Customs Administration, University of Customs and Finance, Dnipro

V. Yedynak,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management of Foreign Economic Activities,

University of Customs and Finance, Dnipro

**MECHANISM OF INTERACTION BETWEEN PUBLIC ADMINISTRATION
AND CIVIL SOCIETY INSTITUTIONS: A CATEGORICAL ANALYSIS**

У статті проаналізовано механізм взаємодії публічного управління та інститутів громадянського суспільства в Україні, виходячи із категоріального аналізу базових категорій. Зокрема досліджено сутність та співвідношення таких категорій, як «державне управління», «публічне адміністрування», «публічне управління», «громадянське суспільство» та «інститути громадянського суспільства». Виявлено певні термінологічні розбіжності щодо тлумачення зазначених категорій як в науковій літературі, так і в законодавчих актах, що ускладнює розробку ефективних управлінських механізмів у сфері взаємодії між державою та інститутами громадянського суспільства. Зважаючи на це, акцент дослідження зосереджено на необхідності створення єдиного підходу до правової регламентації статусу інститутів громадянського суспільства, їхніх прав та обов'язків у відносинах із державою, а також на важливості партнерських відносин між державними органами та інститутами громадянського суспільства, що сприятиме зміцненню взаємодовіри та забезпеченню соціальної стабільності в країні.

Пропонується розглядати публічне управління як систему партнерських відносин загалом між усіма інститутами громадянського суспільства з приводу побудови рівних та партнерських відносин між ними, що базуються на принципах взаємодовіри та прозорості. Акцент зроблено на необхідності розвитку публічного управління як інтегративної системи, де важливим є врахування інтересів громадянського суспільства та залучення громадян до процесів прийняття рішень. Правильне категоріальне визначення інститутів громадянського суспільства та створення єдиного механізму їхньої взаємодії з державними органами сприятиме підвищенню рівня довіри громадськості до державної влади та забезпеченню прозорості управлінських процесів.

The article explores the interaction mechanism between public administration and civil society institutions in Ukraine, focusing on categorical analysis. The authors examine the terms "state governance," "public administration," "public management," "civil society," and "civil society institutions," highlighting inconsistencies in their use within legal frameworks and the resulting impact on administrative effectiveness.

The paper identifies three stages in the development of any sector's terminology: the emergence of basic terms, the formation of a comprehensive terminology set, and its systematic organization. The complexity of "public management" is acknowledged, with categorical analysis providing methodological insights into its interaction with civil society institutions. Ukrainian civil society is rapidly evolving, with significant implications for the perception of public administration and the state's role, now viewed as a partnership of equal stakeholders.

Drawing on Ukrainian and international perspectives, the article argues for distinct definitions of "public administration" and "public management." Public management is conceptualized as a broader category that includes various interaction mechanisms among public institutions, thus enhancing societal inclusivity. Emphasizing the importance of citizen participation, the paper proposes that "public management" should reflect citizens' direct and indirect involvement in governance. The work suggests that categorizing "public management" alongside concepts like "republic" would provide a fuller perspective on governance, capturing both transparency and collective citizen engagement.

The article also reviews legislative and scholarly interpretations, identifying the need for a cohesive, legally recognized definition of "civil society institutions" to improve their collaboration with the state. Although legislative progress has been made, the authors advocate for a uniform approach to defining these institutions and their interactions with the state. In particular, public management should foster equal opportunities and support for civil society organizations. Integrating diverse civil society institutions, from political parties to trade unions, would achieve a synergistic effect in public administration, whereby state and society collaboratively address public needs and interests, establishing a balanced, mutual interaction.

Ключові слова: державне управління, публічне адміністрування, публічне управління, громадянське суспільство, інститут громадянського суспільства.

Keywords: state governance, public administration, public management, civil society, civil society institution.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Функціонування будь-якого механізму передбачає активну взаємодію між окремими його елементами, що формують собою певну цілісну систему на основі принципів діалектики, системності та взаємозв'язку. Ефективність функціонування такого механізму буде залежати від того, наскільки чітко визначені його складові елементи, що дасть змогу встановити існуючі закономірності між ними, а також розробити відповідні засоби можливого впливу. Термінологічний апарат будь-якої сфери діяльності у своєму розвитку зазвичай проходить три етапи: виникнення основних (базових) термінів, формування всього комплексу термінів та їх систематизація [4, с. 11]. При цьому, як зазначає Мельник Р.С., категорія «публічне управління» є надзвичайно складною за своїм змістом, яку легше описати, ніж сформулювати її чітке визначення [7, с. 96]. Тому питання здійснення категоріального аналізу в частині публічного управління та інститутів громадянського суспільства носить ключовий методологічний характер у встановленні закономірностей їх взаємодії та відповідно побудови ефективного механізму такої взаємодії.

Розвиток сучасного суспільства значно прискорився та супроводжується трансформацією підходів до розуміння публічного управління та ролі інститутів громадянського суспільства. Якщо ще донедавна держава та її інституції вважалися домінантними в системі публічно-громадянських відносин, то на сьогодні, як мінімум, держава та громадість є рівноправними та рівноцінними суб'єктами таких відносин. При цьому, роль і можливості впливу інститутів громадянського суспільства постійно зростають завдяки розвитку соціальних мереж та Інтернету. Через це виникає необхідність додаткового дослідження даних елементів саме на рівні категоріального аналізу – з'ясування сутності цих категорій дасть змогу удосконалити існуючі механізми їх взаємодії та підвищити її рівень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток суспільних відносин є об'єктивним процесом, що відбувається під впливом великої кількості факторів. Українська модель розвитку суспільних відносин тяжіє до

європейської моделі, зважаючи на задекларовані на рівні держави бажання та наміри інтегруватися до європейської спільноти та західної цивілізації через приєднання до Європейського Союзу та вступу до НАТО. Такий розвиток зумовив як трансформацію управління на державному рівні, так і в теоретичних підходах до оцінки ролі держави у сучасному суспільстві та її взаємодії із інститутами громадянського суспільства. Розв'язку даних питань було присвячено чимало наукових праць, однак ми зупинимося на найбільш вагомих та актуальних з нашої точки зору.

В якості базового визначення категорії «державне управління», яке є первинним на теренах вітчизняного наукового вжитку та прототипом сучасного публічного управління, ми пропонуємо обрати підхід, запропонований авторами «Енциклопедії державного управління», де державне управління визначається як «...діяльність держави (органів державної влади), спрямована на створення умов для як найповнішої реалізації функцій держави, основних прав і свобод громадян, узгодження різноманітних груп інтересів у суспільстві та між державою і суспільством, забезпечення суспільного розвитку відповідними ресурсами» [4, с. 157]. Таким чином, це був узагальнюючий підхід до трактування державного управління на етапі його остаточного формування та становлення і як державного явища, і як предмету науки. Слід зазначити, що такий підхід використовується окремими науковцями і сьогодні. Більше того, багато науковців схильні ототожнювати категорії «державного управління» та «публічного управління», наділяючи останнє певними рисами відкритості. Однак, на наш погляд ці категорії та їх зміст є цілком різними. Зміст поняття «публічний» у даному контексті не слід зводити до його характеристики тільки через відкритість, а звернутись до етимології даного поняття, виходячи зі змісту поняття «республіка», що означає влада народу. Тобто, публічність – це не просто відкритість перед народом, а різні форми участі народу (пряма та опосередкована) у процесі управління державою та державними органами.

Слід констатувати, що ще у 2011 році автори зазначеної нами енциклопедії намагалися диференціювати категорії «державного управління» та

«публічного управління», ототожнюючи останнє із «публічним врядуванням» в сукупності із «публічним адмініструванням». Публічне врядування та публічне адміністрування визначаються авторами енциклопедії як «...два різновиди управлінської діяльності інституцій публічної влади, завдяки якій держава та громадянське суспільство забезпечують самокерованість (самоврядність) усієї суспільної системи та її розвиток у певному, визначеному напрямку» [5, с. 488]. При цьому, автори не наводять зміст категорії «публічна влада», а лиш визначають, що вона є «елементом демократичного врядування» [5, с. 317] та «офіційним представником суспільства» [5, с. 104]. Однак навіть в представленій інтерпретації ми бачимо, що зміст прототипу публічного управління – державне врядування – передбачає не тільки односторонній вплив з боку державних інституцій та органів на функціонування й розвиток суспільства, але спільну діяльність із громадянським суспільством в цьому напрямку.

Деякі подібні спроби інтерпретації та диференціації можна спостерігати у низці наукових праць вітчизняних вчених в подальшому. Так, для прикладу, Кононенко І.А. зазначає, що «...публічне управління представляє собою вплив суб'єкта управління (що володіє публічною владою) на об'єкт – суспільство (суспільні процеси, відносини) відповідно до покладених на нього суспільно значущих функцій і повноважень» [6, с. 301]. Хоча автор і намагається в своїй статті диференціювати категорії «державне управління» та «публічне управління», однак все-таки спостерігається деяке їх ототожнення. Зокрема, автор вказує, що «... Основною рисою теорії публічного управління є те, що вона розглядає людей з позиції активних учасників державного управління» [6, с. 301]. Тобто, намагаючись диференціювати ці дві категорії, автор інтерпретує все-таки публічне управління через активну участь людей у державному управлінні. Ми ж не погоджуємося з таким підходом та вважаємо, що він принаймні потребує низки уточнень: що це за активна участь людей, в яких формах та обсягах, чи всі люди приймають активну участь у державному управлінні тощо. Найголовніше, що автор, все-таки, не зміг чітко диференціювати категорії «державне управління» та «публічне управління».

Більш виваженим, на наш погляд, є підхід Аль-Атті І. В., який зазначає, що використання терміну «публічний» не слід ототожнювати із «державний». Автор пропонує зміст поняття «публічний» розглядати через принципово інше сутнісне наповнення. Так, на думку автора, публічне управління є різновидом суспільно корисної діяльності з боку окремих суб'єктів, серед яких він виділяє зокрема й органи державної влади та місцевого самоврядування. Головною сутнісною різницею публічного управління є використання позапримусових механізмів та взаємодія з іншими органами публічної влади та приватними особами. Державне управління ж передбачає використання механізмів примусу суб'єкта управління – держави та її органів [1, с. 39]. На нашу думку, це є певним прогресом у підходах до диференціації досліджуваних нами категорій, однак потребує уточнення поняття публічної влади, визначення якого відсутнє у статті. Більше того, автор наголошує на певних механізмах взаємодії між державою та громадянами. Однак, громадяни є, по суті, неорганізованою формою суспільства, в той час як інститути громадянського суспільства мають більш чітку форму організованості та більші можливості для взаємодії із органами державної влади.

Бінько І. у своїй статті намагається знайти співвідношення між публічним управлінням та публічним адмініструванням. Так, автор під публічним управлінням пропонує розуміти «...процес колективного прийняття та реалізації стратегічних рішень на основі узгодження і координування мети і дій усіх ключових учасників, а під публічним адмініструванням регламентовану законами та іншими правовими актами, діяльність суб'єктів публічного адміністрування...» [2, с. 41]. Таким чином, автор співвідносить ці поняття як загальне та одиничне, що є цілком логічним, однак при цьому зазначає, що публічне управління виступає галуззю «...практики та теорії, яка є ключовою для публічного адміністрування та зосереджена на внутрішній діяльності державних установ, зокрема на вирішенні таких управлінських питань, як контроль, керівництво, планування, організаційне забезпечення» [2, с. 43]. З таким підходом ми погодитися не можемо, оскільки публічне управління є значно ширшим, ніж внутрішня діяльність державних установ. На наш погляд,

внутрішня діяльність є предметом дослідження власне адміністративного менеджменту та публічного адміністрування. Таким чином, спостерігаємо ще один підхід, за якого неможливо чітко диференціювати категорії «публічне управління» та «публічне адміністрування».

Дещо подібний підхід знаходимо і в статті Митя О. В. та Світового О. М., які намагаються диференціювати категорії «державне управління» та «публічне адміністрування». При цьому автори роблять припущення, що державне управління можна співвідносити та вважати суміжним з такими поняттями, як «державне регулювання», «публічне управління», «публічне управління», «менеджмент», «публічне адміністрування» та ін. [8, с. 126]. На наш погляд, такий підхід до фактичного ототожнення зазначених понять є недопустимим та призводить до викривлення не тільки самого їх змісту, але зумовлює подальшу дизфункціональність формування та реалізації відповідних механізмів взаємодії держави та суспільства.

Таким чином, аналіз основних літературних джерел підтверджує актуальність та необхідність чіткої диференціації зазначених категорій та відповідної побудови ефективного механізму взаємодії публічного управління та інститутів громадянського суспільства.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в чіткому визначенні дефініцій «публічне управління» та «інститути громадянського суспільства», на основі чого буде можливо сформулювати теоретичні та практичні підходи до побудови ефективних механізмів їх взаємодії в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проведений нами аналіз літературних джерел засвідчує про активне використання сучасними вченими таких категорій, як: «державне управління», «публічне управління», «публічне адміністрування», «публічна влада» тощо. При цьому, спостерігається відсутність єдності у підходах до трактування їх змісту. На наш погляд, саме чітке визначення змісту зазначених категорій дасть змогу прояснити питання побудови та реалізації різноманітних механізмів взаємодії держави та її органів з іншими контрагентами суспільних відносин. Суспільні відносини швидко

еволюціонують, що й зумовлює необхідність до перегляду механізмів взаємодії держави та суспільства. Якщо протягом попередніх етапів розвитку суспільних відносин держава, як правило, виступала певною надбудовою у суспільстві, то в сучасних умовах роль держави зводиться радше як до партнера та допоміжного інструменту врегулювання суспільних інтересів. Саме тому, на наш погляд, категорія «публічне управління» буде найбільш змістовно та всеохоплююче характеризувати сучасний стан таких відносин.

Зважаючи на іншомовне походження поняття «публічний», необхідно з'ясувати його значення. Так, згідно із тлумачним словником української мови слово «публічний» вживається для характеристики подій та явищ, що: 1) відбуваються в присутності публіки, людей (прилюдний); 2) призначені для широкого відвідування, використання (громадський) [3, с. 1425]. На наш погляд, базуючись тільки на таких тлумаченнях зміст категорії «публічне управління» буде не цілком розкрито. Такий контекст значення слова «публічний» більше відображає таку характеристику публічного управління, як прозорість, доступність та участь у ньому людей. Разом з тим, не розкриває повноту існуючих взаємовідносин.

На наш погляд, доречніше було б трактувати зміст «публічного управління» через використання поняття «республіка», що є дещо співзвучним із словом «публічний», однак містить зовсім інший зміст. Так, згідно уже згадуваного нами тлумачного словника слово «республіка» використовується для визначення однойменної форми «...державного правління, за якої верховні органи державної влади обираються на певний строк у тому чи іншому порядку» [3, с. 1216]. Республіка (від лат. *respublica* – суспільна справа) – це форма державного правління, за якої вища влада належить представницьким органам, обраним населенням на певний термін [8, с. 68]. Республіка з'являється на противагу монархії та передбачає широке залучення громадян до управління державними справами.

Таким чином, зміст поняття «публічне управління» пропонується розглядати через призму залучення громадян до процесів управління державними справами на користь всього суспільства через відповідні

механізми: формування гілок влади та представницьких органів, проведення виборів та участь в таких виборах, формування політичних партій, органів місцевого самоврядування та інших інститутів громадянського суспільства. За таких умов публічне управління набуває найбільш загального характеру, включаючи в себе такі категорії, як «державне управління» та «публічне адміністрування». Метою публічного управління є формування найрізноманітніших механізмів взаємодії публічних інституцій, що функціонують у суспільстві: держава, державні органи та інститути, політичні партії, промислові групи, олігархат, місцеві територіальні громади, громадські організації, громадяни тощо. Чим більшою є кількість та якість таких інституцій, тим ефективнішою буде загалом система публічного управління, адже за таких умов суспільні інтереси якомога більшої кількості демографічних та громадських груп зможуть бути враховані та реалізовані. Діяльність великої кількості інститутів громадянського суспільства призведе до синергетичного ефекту, за якого переваги зможе отримати як кожен окремий їх інститут, так і загалом трансформуватиметься в кращий бік загальна система публічного управління.

Коло суб'єктів публічного управління є доволі широким. Сюди ми можемо віднести, перш за все, державу з усією сукупністю її органів та різноманітних інституцій, а також міжнародні організації, транснаціональні корпорації, органи місцевого самоврядування, політичні партії, фінансово-промислові групи, неприбуткові організації, органи самоорганізації населення, громадські організації, благодійні фонди, інші громадські утворення та безпосередньо громадяни. Головна задача держави – це забезпечити формування відповідних механізмів взаємодії між усіма суб'єктами публічного управління через відповідні управлінські структури та завдяки прийнятим правилам у суспільстві. Такі завдання держави у сфері публічного управління якраз і формують мету та завдання «державного управління» – організація діяльності органів державної влади з метою розвитку суспільних відносин та захисту суспільних інтересів, а також недопущення зловживань з боку суб'єктів публічного управління своїми правами.

На практиці досить часто реалізація завдань публічного управління та державного управління ототожнюються через те, що більшість таких завдань ініціюється та здійснюється саме державою та її органами влади. Однак, принципи взаємодії суб'єктів публічного управління побудовані на рівності та координації, в той час як взаємодія на рівні державного управління відбувається на принципі верховенства державної влади, підпорядкованості та керованості. Таким чином, основу суспільних відносин в публічному управлінні складають відносини між інститутом держави та іншими інститутами громадянського суспільства. Не зважаючи на пріоритетну роль держави, такі відносини повинні бути паритетними та рівноправними.

Щодо статусу інститутів громадянського суспільства, то слід констатувати, що такий статус не визначений у правовому полі, що дещо ускладнює можливості взаємодії між державою та окремими видами інститутів громадянського суспільства.

Михайловська О. визначає громадянське суспільство як певну систему різноманітних інститутів, що виконують соціальні функції на основі сформованих механізмів взаємодії між суспільством та державою та здійснюють функцію контролю владних відносин [10, с. 108-109]. До таких інститутів можна віднести будь-які об'єднання громадян, за винятком держави та її органів, що здійснюють спільну діяльність з метою задоволення своїх суспільних потреб. Відсутність конкретного законодавчого визначення унеможливує виокремлення конкретних видів та груп інститутів громадянського суспільства. Тому на сьогодні під такими інститутами прийнято вважати сім'ю, професійні спілки, асоціації, товариства, громадські, благодійні та релігійні організації тощо. Однак такий перелік не є вичерпним.

Так на сьогодні основними інститутами громадянського суспільства, що визнаються з боку держави, є:

- 1) органи місцевого самоврядування (сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, районні та обласні ради, органи самоорганізації населення) [16];

- 2) громадські об'єднання (громадська організація або громадська спілка)

[13];

3) благодійні організації (благодійне товариство, благодійна установа чи благодійний фонд) [12];

4) професійні спілки та їх об'єднання [21];

5) організації роботодавців та їх об'єднання (місцеві, обласні, республіканські Автономної Республіки Крим організації роботодавців; місцеві, обласні, республіканські, всеукраїнські об'єднання роботодавців) [18];

6) релігійні організації (релігійні громади, управління і центри, монастирі, релігійні братства, місіонерські товариства (місії), духовні навчальні заклади, а також їх об'єднання) [22];

7) творчі спілки [20];

8) органи самоорганізації населення (сільський, селищний комітет; вуличний, квартальний комітет; комітет мікрорайону; будинковий комітет; комітет району в місті) [17].

Функціонування кожного із зазначених вище інститутів громадянського суспільства врегульовується окремим законом та передбачає свої особливості взаємодії із державою, зокрема й можливості отримання державної підтримки, що дещо не відповідає принципу рівності інститутів громадянського суспільства між собою. Разом з тим, у підзаконних актах, зокрема постановках Кабінету Міністрів України дещо розширюється перелік інститутів громадянського суспільства, а саме до них також відносять недержавні засоби масової інформації [23] та інші непідприємницькі товариства і установи, що не мають на меті одержання прибутку для його наступного розподілу між їх учасниками [14] (наприклад, споживчі кооперативи тощо).

Інститути громадянського суспільства діють автономно, а держава зі свого боку повинна «...створювати сприятливі умови для розвитку громадських ініціатив, використовувати прозорі механізми підтримки діяльності інститутів громадянського суспільства та впроваджувати інструменти громадської участі у прийнятті та реалізації владних рішень» [11]. Прийнятий у 2022 році закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» взагалі розширює

спектр видів інститутів громадянського суспільства, зазначаючи, що інститутами громадянського суспільства є «...неприбуткові організації, що діють відповідно до законодавства України» [19], що робить такий перелік залежним від держави в частині законодавчого врегулювання. Більше того, закріплене на законодавчому рівні визначення зумовлює суперечності щодо участі окремих інститутів громадянського суспільства у взаємодії з державою. Так, наприклад, згадувані нами недержавні засоби масової інформації в більшості здійснюють свою діяльність з метою отримання саме прибутку. Відтак тепер участь у механізмі взаємодії є невизначеною.

Незважаючи на наявність Національної стратегії розвитку громадянського суспільства, реалізація якої передбачена до 2026 року, невирішеним питанням залишається побудова єдиного механізму взаємодії існуючих в країні інститутів громадянського суспільства, який би визначив чіткі критерії віднесення певної організації чи об'єднання до переліку інститутів громадянського суспільства, а також принципи взаємодії таких інститутів з державою та між собою, забезпечивши рівність у правах та можливостях щодо державного сприяння та підтримки. Так, для прикладу, Кабінет Міністрів України своїм рішенням обмежив коло інститутів громадянського суспільства у питаннях участі у конкурсах на отримання фінансової підтримки з боку держави, надавши тільки таку можливість громадським об'єднанням та їх відокремленим підрозділам із статусом юридичної особи, творчим спілкам, які згідно із законодавством та рішеннями органів місцевого самоврядування мають право на отримання фінансової підтримки за рахунок бюджетних коштів [15].

Отже, чітке категоріальне визначення категорії «інститут громадянського суспільства» з подальшим його закріпленням у законодавчих актах держави дасть змогу унормувати існуючі питання у віднесенні тих чи інших організацій та установ до таких інститутів, розробити єдиний механізм їх взаємодії із державою, а також посилити значення таких інститутів в загальній системі публічного управління.

Висновки. За результатами проведеного дослідження ми дійшли до

висновків, що категоріальна дефініція базових категорій, а саме «публічне управління» та «інститут громадянського суспільства», є вкрай актуальним та важливим питанням сьогодення. Публічне управління, як система знань та наука про управління державою та суспільними відносинами, набула в Україні уже сформованих форм та відбулася як така. Разом з тим, деякі питання залишаються все ще не вирішеними остаточно. Так, потребують остаточної диференціації категорії «публічного управління» та «державного управління». Нами пропонується визначати «публічне управління» як категорію вищого порядку, що є найбільш загальною та відображає сукупність суспільних відносин між різноманітними інститутами: держави – як одного з найвищих інститутів громадянського суспільства та низки інших. При цьому статус таких відносин характеризується принципами партнерства та взаємовигоди.

Також в результаті дослідження вітчизняної практики виокремлення окремих видів інститутів громадянського суспільства виявлено, що існує велика кількість законодавчих та нормативно-правових актів, що врегульовують як визначення самих інститутів громадянського суспільства, так і побудови механізмів їх взаємодії із державою. Така поліваріативність підходів також характеризується певною неузгодженістю норм, що призводить до порушення певних принципів функціонування таких інститутів громадянського суспільства. Тому виникає необхідність у пошуку єдиного підходу як до визначення самого інституту громадянського суспільства, так і його прав та можливостей у взаємодії із державою.

Література

1. Аль-Атті І. В. Публічне управління: сутність і визначення. Аспекти публічного управління. 2018. № 8. Том 6. С. 35-41. URL: <https://doi.org/10.15421/151844> (дата звернення: 25.10.2024).
2. Бінько І. Публічне управління і публічне адміністрування: співвідношення понять. Вісник АПСВТ. 2020. № 3-4. С. 41-47. URL: <https://doi.org/10.33287/11213> (дата звернення: 20.10.2024)..
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і

голов. ред. В.Т. Бусел. Київ, Ірпінь: Перун. 2005. 1728 с.

4. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.-ред. колегія: Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. К.: НАДУ, 2011. Т. 1: Теорія державного управління / наук.-ред. колегія: В. М. Князев (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) та ін. 2011. 748 с.

5. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.-ред. колегія: Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. К.: НАДУ, 2011. Т. 8: Публічне врядування / наук.-ред. кол.: В. С. Загорський (голова), С. О. Телешун (співголова) [та ін.]; Львівський регіональний інститут державного управління Національна академія державного управління при Президентові України. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 630 с.

6. Кононенко І. А. Сутність, співвідношення, взаємозв'язок ключових категорій публічного управління. Право та державне управління. 2019. № 4. С. 299-305. <https://doi.org/10.32840/pdu.2019.4.46> (дата звернення: 25.10.2024).

7. Мельник Р. С. Категорія «публічне управління» у новій інтерпретації. Право і суспільство. 2012. № 6. С. 95-98.

8. Мироненко П. В. Форма правління: Політичні трансформації на зламі століть: Монографія. Київ: Видавничий центр «Академія», 2014. 220 с.

9. Митяй О.В., Світовий О.М. Дослідження понять «державне управління» і «публічне адміністрування». Держава та регіони. Серія: Державне управління. 2018. № 1 (61). С. 124-128. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2018/24.pdf (дата звернення: 20.10.2024).

10. Михайловська О. Держава і розвиток інститутів громадянського суспільства. Політичний менеджмент. 2005. №3. С. 108-114. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/8774/10-mihaylovska.pdf?sequence=1> (дата звернення: 19.10.2024).

11. Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки, затверджена Указом Президента України від 27.09.2021 № 487/2021 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#n23> (дата звернення: 26.10.2024).

12. Про благодійну діяльність та благодійні організації: закон України від

05.07.2012 № 5073-VI (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (дата звернення: 26.10.2024)..

13. Про громадські об'єднання: закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> (дата звернення: 25.10.2024).

14. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.10.2024).

15. Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка: постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.2011 № 1049. (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1049-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.10.2024).

16. Про місцеве самоврядування в Україні: закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.10.2024).

17. Про органи самоорганізації населення: закон України від 11.07.2001 року № 2625-III (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text> (дата звернення: 20.10.2024).

18. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності: закон України від 22.06.2012 № 5026-VI (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5026-17#Text> (дата звернення: 25.10.2024).

19. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності: закон України від 13.12.2022 № 2834-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text> (дата звернення: 25.10.2024).

20. Про професійних творчих працівників та творчі спілки: закон України від 07.10.1997 № 554/97-ВР (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.10.2024).

21. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: закон України

від 15.09.1999 № 1045-XIV (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text> (дата звернення: 25.10.2024).

22. Про свободу совісті та релігійні організації: закон України від 23.04.1991 № 987-XII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12#Text> (дата звернення: 25.10.2024).

23. Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги: постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 № 153 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.10.2024).

References

1. Al-Atti, I. V. (2018), "Public administration: essence and definition", *Aspekty publichnoho pravlinnia*, [Online], vol. 6 (8), pp. 35-41. <https://doi.org/10.15421/151844>.
2. Bin'ko, I. (2020), "Public administration and public management: correlation of concepts", *Visnyk APSVT*, [Online], vol. 3-4, pp.41-47. <https://doi.org/10.33287/11213>.
3. Busel, V.T., ed. (2005), *Velykyj tlumachnyj slovnyk suchasnoi ukrains'koi movy* [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language], Perun, Kyiv, Irpin, Ukraine.
4. Kniaziev, V. M. and Rozputenko, I. V. (2011), *Entsyklopediia derzhavnoho upravlinnia: u 8 t. T. 1: Teoriia derzhavnoho upravlinnia* [Encyclopedia of Public Administration: in 8 vols., Vol. 1: Theory of Public Administration], NAPA, Kyiv, Ukraine.
5. Zahors'kyj, V. S. and Teleshun, S. O. (2011) *Entsyklopediia derzhavnoho upravlinnia: u 8 t. T. 8: Publichne vriaduvannia* [Encyclopedia of Public Administration: in 8 vols., Vol. 8: Public Governance], LRI NAPA, Lviv, Ukraine.
6. Kononenko, I. A. (2019), "The essence, correlation, and interrelation of key categories of public administration", *Pravo ta derzhavne upravlinnia*, [Online], vol. 4, pp.299-305. <https://doi.org/10.32840/pdu.2019.4.46>.

7. Melnyk, R.S. (2012), "The category "public administration" in new interpretation", *Pravo i suspil'stvo*, vol. 6, pp.95-98.
8. Myronenko, P.V. (2014), *Forma pravlinnia: Politychni transformatsii na zlami stolit': Monohrafiia* [Form of government: Political transformations at the turn of the century: Monograph], Academy Publishing Center, Kyiv, Ukraine.
9. Mityay, O.V. and Svitovyy, O.M. (2018), "Research of concepts "state administration" and "public management"", *Derzhava ta rehiony. Seriia: Derzhavne upravlinnia*, [Online], vol. 1 (61), pp. 124-128, available at: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2018/24.pdf (Accessed 20 Oct. 2024).
10. Mykhailovska, O. (2005), "State and development of civil society institutions", *Politychnyj menedzhment*, [Online], vol. 3, pp. 108-114, available at: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/8774/10-mihaylovska.pdf?sequence=1> (Accessed 19 Oct. 2024).
11. President of Ukraine (2021), Decree "National Strategy for Promoting Civil Society Development in Ukraine for 2021-2026", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#n23> (Accessed 26 Oct. 2024).
12. Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine "On Charitable Activities and Charitable Organizations", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text> (Accessed 26 Oct. 2024).
13. Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine "On Public Associations", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> (Accessed 25 Oct. 2024).
14. Cabinet of Ministers of Ukraine (2010), Resolution "On Ensuring Public Participation in the Formulation and Implementation of State Policy", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text> (Accessed 27 Oct. 2024).
15. Cabinet of Ministers of Ukraine (2011), Resolution "On Approving the Procedure for Conducting a Competition to Identify Programs (Projects, Events) Developed by Civil Society Institutions to Receive Financial Support", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1049-2011-%D0%BF#Text> (Accessed 25 Oct. 2024).
16. Verkhovna Rada of Ukraine (1997), The Law of Ukraine "On Local Self-Government in Ukraine", available at:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (Accessed 25 Oct. 2024).

17. Verkhovna Rada of Ukraine (2001), The Law of Ukraine “On Bodies of Self-Organization of Population”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text> (Accessed 20 Oct. 2024).

18. Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine “On Employers' Organizations, Their Associations, Rights and Guarantees of Their Activities”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5026-17#Text> (Accessed 25 Oct. 2024).

19. Verkhovna Rada of Ukraine (2022), The Law of Ukraine “On the Fundamental Principles of State Policy for the Affirmation of Ukrainian National and Civic Identity”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text> (Accessed 25 Oct. 2024).

20. Verkhovna Rada of Ukraine (1997), The Law of Ukraine “On Professional Creative Workers and Creative Unions”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554/97-%D0%B2%D1%80#Text> (Accessed 25 Oct. 2024).

21. Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine “On Trade Unions, Their Rights and Guarantees of Activity”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text> (Accessed 25 Oct. 2024).

22. Verkhovna Rada of Ukraine (1991), The Law of Ukraine “On Freedom of Conscience and Religious Organizations”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12#Text> (Accessed 25 Oct. 2024).

23. Cabinet of Ministers of Ukraine (2002), Resolution “On the Creation of a Unified System for Attracting, Utilizing, and Monitoring International Technical Assistance”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-%D0%BF#Text> (Accessed 25 Oct. 2024).

Стаття надійшла до редакції 04.11.2024 р.